

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

La-yesharim tehilah

Lutsaṭo, Mosheh Ḥayim
מייח בקעי ןב מייח השמ, וטאצול

Poh ק.ק. Berlin, 540 [1779/1780]

ה"ב

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11894](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11894)

ביום

טובה אורה ושמחה / כי ה' דבר צבי לנדיק / זה חלק טוב
 אשר היטיב ה' את הישר הולך / ותאות נדיקים יתן להנחיל
 אוהביו ברכה ושלוש ולישרי לב שמחה הדר הוא לכל מקדיו
 עיניהם יראו וישמחו יגל לבם בה' :

אך

זה היום שקויתיו מצאתי ראיתי הולך בתום ימנא טוב ושפל רוח
 יתמוך כבוד / כטע שעשועים אשר מנעוריו גדלוהו מי התורה
 והעבודה / ויף בגדלו ותארכנה פארותיו להבין ולהשכיל בחכמה ובתבונה
 ובדעת אף חכמתו עמדה לו ללכת בדרך תמים לשמור את מצות ה' /
 וללכת בדרכיו יראת ה' היא אונרו / נאה בטובה זית רענן יפה פרי תואר
 שזכה לב' שלמות תורה וגדולה במקום א' / וכתר שם טוב עולה על
 גביהם / חכו ממתקים וכלו מחמדים / הוא על נדיבות יקום ועל
 גמילות חסדים :

וישב

ה' לו כדקו לעת מנא זו אשה / מנה אחת אפים כתנה לו
 מאת המלך מלכו של עולם / מן וכבוד טובה כפולה ומכופלת
 טובה על טובה יקראו / בחור שא עיניך וראה / ברכת ה' אלהיך אשר
 נתן לך / תן עיניך ביופי / תן עיניך בעושר / תן עיניך במשפחה /
 אחת מהנה לא נעדרה אשה רעותה לא פקדו / כי מתת אלהים היא /
 הלא זה מדושתו וכן גרני המכס וכבון כהר"ר יעקב בן הגביר המרומס
 האלוף המהולל המכס הנעלה כ"ה ר' משה די-גאוויש יצ"ו אשר
 לקח לו את הבתולה הננועה תשואות מן חן לה מרת רחל בת הגביר
 המרומס האלוף המהולל המשכיל וכבון כ"ה ר' יצחק דא-ויגו
 איגריקש יצ"ו כלס אהובים כלס ברורים שרש וענף אבות על בניס
 נודע בשערים שמש ותהלתם על קצוי ארץ :

אמרתי

אני בלבי הנה העת עת דודים עת הזמיר הגיע / הפעם אודה
 את ה' / הטוב ומטיב מטובו לטובים ותהלות ידידי אשירה
 ואזמרה בגד אחי ועמי / ובשמחת לבבו ישמח לבי גם אני / כי אהבת
 עולם אהבתיו ובקירות לבבי חקותיו עטרות לראשי אעבדנו / אקותיו
 ולא ארפנו :

בשופ

שרעפי ומזמותי תתהלכנה / לבקש להם מאשר ימנאו אקני
 מלינה ואבני שיר לבנות לה בית לזמרתו בארץ הלולים והנוכח

שם על מוכנתה / וארא בשירים אבינה ברכנות / והנה אין במשל להנמיח
אמת וללמד דעת לגלות עמוקות מני חשך ותעלומה להוציא אור לפקוח
עינים עורות ופתאים להקנות לב / כי את אשר לא ידעו ישכילו ואשר
לא שמעו יתבוננו :

אז אמרתי הנה באתי / אפתחה במשל פי אביעה חידות מני קדם /
הליכות עולם כמנהגו הכל כאשר לכל הטוב והרע החכמה והסכלות
הצדק והרשע האמת והשקר גם את זה לעומת זה / יקומו כל כנערים
וישחקו לפניו איש לדרכו הבוגד בוגד והשודד שודד והכסיל בחשך הולך /
עד יערה עלינו רוח ממרום והאלהים יבקש את כרדף :

אלה תולדות פרץ הזמן והעת כי עת רעה היא / כי זנה תונה הארץ
אחרי רבבים ושטי כזב / ויגנוב התרמית את לב ההמון ויוליכם
אחרי הבבלים אשר לא יועילו ולא יזילו כי תוהו המה ורהבם עמל ואון /
ויהיו הם מאשרים זדון ואת הריק יהללו לא באמת ולא בצדקה כי רוח
התאוה התעם ומדומי הדמיון הדיחוס / חכמת קופרים תסרת /
והסכלות תעלא בעידיניה :

אשרי תמומי דרך גבורי כח עושי דברו וצדיק באמונתו ימיה עד יגיע
לא יסיר תומתו ממנו וקוי ה' יחליפו כח כי עד צדק ישוב
משפט / ואחריו כל ישרי לב ישמחו יעלצו לפני אלהים ויאמר אדם אך פרו
לצדיק / כי אל אמונה הוא מסכות מתהפך בתחבולותיו / ומודעה יד ה'
את עבדיו / וזעם את אויביו ושח גבהות אדם ושפל רום אנשים / וענוים
יירשו ארץ ותמימים יותרו בה / יבשו כל רודפי הכל ובסילים קלון ינחלו
להם / לא יחרוך רמיה צידו / והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע כבוד
חכמים ינחלו / ויאמר כל אשר נשמה באפו לא נאזה לכסיל כבוד לישרים
נאזה תהלה :

על פי הדברים והאמת האלה את משלי יסדתי ככל אשר ראינו ביום
הזה בצאת שער עלי קרת מוכתר בתהלתו ביום חתונתו זה דודי /
וזה ריעי / זה בנה חב לכל הישר הולך כי לא ייגע לריק ולא יעמול ללא
דבר / אכן פעולתו את ה' וסוף הכבוד לבא :

ראו קראתי בשם ליושר / בן האמת / כי תולדת האמת הוא / ואת
התהלה לכת המון שמתיה / כי המון העם הם המהללים דבר או
המגנים אותו / ובלכת כל העם בדרכי האמת לא יהללו ולא ישבחו כי אם
היושר

היושר / התאזה נתתיה לאמת שפחה / כי כן נאה לה ונאה לעולם /
ואולם תולדת התאזה הוא הרהב / והמוגדילו הוא הדמיון הכוזב / ובמשול
המבוכה בעולם בהיות שנתקלקלו נתעוותו הדרכים / וארחות האדם
התקלקלו / שגו ברואה פקו פליליה / ואת הרהב יחשבו לתולדת האמת
ואת היושר לא יכירו / ראה כמה בהיותם בעם מהוללים בראש כל
חונות / בוערים תפושי הזהב והכסף ומוגדילים לעשות בשוא ובסקר
ומרבים הכל בלא הועיל התרמית פעל כל / זאת המדיח את לב ההמון כלו
והסכלות נהלה ושפחה / אכן התהלה מנאכת ברהב דימיתיה / כי לא
לכך נוצרה כי אם אולת ההמון תסלק דרכם והופכים הקערה על פיה הנה
כי כן יקנא בהוללים ושלום רשעים ימרר את הישר בראותו רהב מתבסה
בטלית שאינו שלו והשעה משחקת לו / אולם השכל כריע כאח לאיש הישר
ידריכהו ובמסקלות התבונה ינחהו / והסבלנות גם היא כאמו תנחמנו ותהי
לו לאומנת היא סמכתהו לקוות ולמזור ולקוות עד עת מועד / כי אולם
אחרי כן יואל אלזה השומר אינת לעולם וזקניו יחכם לתת לפתאים
ערמה / עד תאמן במשפט ידו ואת ערות רהב יגלה לעיני כל רואיו ואת
היושר יצדיק לרבים ויהללוהו בשערים לעולם ועד היא התהלה אשר לאשה
נתנה לו במשלי זה בגזרת המשפט / כי לו משפט התהלה באמת :
והנה ערכתי לכל איש ואשה הנאים במשלי זה / את כל הדברים אשר
ידברו שימם בפייהם / כדרכם וכעלילותם כמשפטם אשר הם
עושים דבר יום ביומו / את אשר אומרים הם בלבבם ומרעייהם לא
יכמדו / המשכילים לבד והסכלים לבד / הישרים לבד והרמאים לבד /
ההמון כמשפטו / והזקנים כמשפטם / את הכל תמצא ערוך בפייהם
ובלשונם יגידוהו / עד הנה יסוד מליצתי שמענה ואתה דע לך :